31996D0706

L 325/20 *DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH* 14.12.1996

DECYZJA RADY
z dnia 6 grudnia 1996 r.
dotycząca przyjęcia wytycznych do programów indykatywnych dotyczących środków finansowych i technicznych towarzyszących reformom struktur gospodarczych i społecznych w ramach partnerstwa euro-śródziemnomorskiego (MEDA)

(96/706/WE)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1488/96 z dnia 23 lipca 1996 r. w sprawie środków finansowych i technicznych (MEDA) towarzyszących reformom struktur gospodarczych i społecznych w ramach partnerstwa euro-śródziemnomorskiego [1], w szczególności jego art. 9 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji,

a także mając na uwadze, co następuje:

konieczne jest uwzględnienie przez Komisję ustaleń i zaleceń zawartych w sprawozdaniach Trybunału Obrachunkowego dotyczących współpracy z partnerami śródziemnomorskimi;

artykuł 9 rozporządzenia (WE) nr 1488/96 stanowi, że Rada przyjmuje na wniosek Komisji wytyczne do programów indykatywnych, które określają główne cele współpracy z partnerami śródziemnomorskimi;

dnia 8 marca 1995 r. Komisja przedłożyła Komunikat zatytułowany „Wzmocnienie polityki śródziemnomorskiej Unii Europejskiej: propozycje realizacji partnerstwa euro-śródziemnomorskiego";

Partnerstwo euro-śródziemnomorskie przyjęto w Deklaracji Barcelońskiej w celu sprostania wyzwaniom stojącym przed tym regionem,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Niniejszym przyjmuje się wytyczne do programów indykatywnych dotyczących środków finansowych i technicznych towarzyszących reformom struktur gospodarczych i społecznych w ramach partnerstwa euro-śródziemnomorskiego (programów indykatywnych MEDA), zawarte w Załączniku do niniejszej decyzji.

Artykuł 2

Wytyczne te podlegają przeglądowi wraz z rozporządzeniem (WE) nr 1488/96, jak przewidziano w jego art. 15 ust. 6.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja zostaje opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*.

Niniejsza decyzja staje się skuteczna z dniem jej opublikowania.

Sporządzono w Brukseli, dnia 6 grudnia 1996 r.

W imieniu Rady

D. SPRING

Przewodniczący

[1] Dz.U. L 189 z 30.7.1996, str. 1.

ZAŁĄCZNIK

WYTYCZNE DLA PROGRAMÓW INDYKATYWNYCH MEDA

1. Program utworzony na mocy rozporządzenia (WE) nr 1488/96 (zwany dalej „programem MEDA") stanowi główny instrument finansowy Wspólnoty Europejskiej służący realizacji partnerstwa euro-śródziemnomorskiego. Głównym celem tego programu jest zachęcanie partnerów śródziemnomorskich do podejmowania reform struktur gospodarczych i społecznych oraz wspieranie takich reform, szczególnie w celu przygotowania ich do wolnego handlu ze Wspólnotą Europejską.

2. Program MEDA opiera się na poszanowaniu zasad demokracji i prawa, jak również na poszanowaniu praw człowieka i podstawowych wolności, które stanowią jego nieodłączny element, i naruszenie których uzasadniałoby podjęcie właściwych środków.

Doświadczenie zdobyte dzięki protokołom dwustronnym

3. Program MEDA zakłada wykorzystanie doświadczenia zdobytego dzięki funkcjonowaniu instrumentów przeorientowanej polityki śródziemnomorskiej, a mianowicie dwustronnych Protokołów finansowych oraz możliwości współpracy regionalnej. Po czterech edycjach Protokołów finansowych podpisanych z partnerami śródziemnomorskimi zachodzi konieczność udoskonalenia systemu realizacji działań podejmowanych w ramach współpracy. Jeżeli program MEDA ma sprostać wyzwaniu znacząco zintensyfikowanej współpracy, zarówno w nowych, jak i w dotychczasowych dziedzinach, należy zapewnić większą elastyczność przy planowaniu programu. Ma to zapobiec rozproszeniu wysiłków w ramach współpracy na zbyt wiele działań i beneficjantów, a także stać się bodźcem do wywiązywania się z podjętych zobowiązań i spłaty należności w sposób szybki i sprawny. Równocześnie należy przewidzieć możliwość dostosowania programu MEDA wraz z upływem czasu, w miarę zdobywania wiedzy w trakcie jego realizacji oraz w miarę, jak potrzeby i priorytety śródziemnomorskich partnerów będą zmieniać się w związku z wyzwaniami społeczno-gospodarczymi. Należy w szczególności utrzymać wystarczający poziom elastyczności w przypadku kwot wyasygnowanych w ramach programów indykatywnych na niewiązaną pomoc budżetową, tak aby dostosowywać wysokość przyznawanych środków finansowych do tempa reform i postępów w procesie stabilizacji makroekonomicznej.

Programowanie wieloletnie

4. W celu podniesienia efektywności planowania i realizacji działań zwiększona elastyczność programu MEDA musi iść w parze z przejrzystą metodologią programowania. Niezbędne jest w szczególności sygnalizowanie partnerom wysokości środków, jakie mają być udostępnione w latach następnych. Takie wieloletnie programowanie zwiększy możliwości podejmowania działań interwencyjnych oddziałujących na politykę średnioterminową. W rozporządzeniu (WE) nr 1488/96 (zwanym dalej rozporządzeniem w sprawie MEDA) wymieniono kwotę bazową w wysokości 3 424,5 miliona ECU na lata 1995–1999 [1] do podziału między programy dwustronne i program regionalny. Programy indykatywne MEDA powinny określać działania, które przyczyniają się do osiągnięcia szerszych celów partnerstwa. Jednakże ważną zasadą nowego podejścia do programowania jest to, że można je zmieniać w zależności od postępów w realizacji, łącznie z wysokością środków finansowych przyznanych w ramach dwustronnych programów indykatywnych. Dołoży się starań, by zapewnić przejrzystość, właściwe monitorowanie projektów oraz całościową spójność działań podejmowanych z użyciem środków przyznanych w budżecie.

Strategiczne działania interwencyjne

5. Ostatecznie pomyślny rozwój społeczno-gospodarczy partnerów śródziemnomorskich zależeć będzie od ich własnych starań. Dlatego aby programy indykatywne były skuteczne, muszą się one opierać na jednakowym pojmowaniu wyzwań gospodarczych, społecznych i politycznych stojących przed każdym z partnerów oraz całym regionem. Dlatego warunkiem koniecznym powodzenia programu MEDA jest regularny, bogaty dialog, zarówno na płaszczyźnie dwustronnej, jak i regionalnej. Programy indykatywne skoncentrują się na ograniczonej liczbie priorytetowych dziedzin, które zostaną ustalone w drodze dialogu z tymi państwami, jak również w powiązaniu z dwustronnymi wysiłkami Państw Członkowskich i innych donatorów, w szczególności na tych obszarach, na których Wspólnota może wnieść najcenniejszy wkład dzięki wykorzystaniu zgromadzonego doświadczenia i know-how. W tym celu Komisja podejmuje starania w celu zapewnienia niezbędnej koordynacji z Państwami Członkowskimi i innymi donatorami na etapie programowania i realizacji programu w celu jak najlepszego zharmonizowania prac z podejmowanymi przez nie działaniami i interwencjami. Komisja i Państwa Członkowskie będą działać w ścisłym porozumieniu podczas projektowania i opracowywania programów indykatywnych oraz podczas formułowania propozycji poszczególnych projektów. Każdy program indykatywny i każda propozycja projektu będzie zawierać odniesienie do odpowiednich badań dotyczących doświadczeń i wyników z przeszłości.

---

[1] Rada Europejska z Cannes w dniu 12 czerwca 1995 r. wyraziła zgodę na przyznanie państwom trzecim basenu Morza Śródziemnego pakietu pomocy finansowej na lata 1995–1999 w wysokości 4 685 milionów ECU. Program MEDA, w wysokości 3 424,5 miliona ECU, stanowi zasadniczą część tej pomocy. Pozostała część została rozdysponowana między protokoły dotyczące poszczególnych krajów i budżetowe linie tematyczne.

6. Stawiając sobie za cel trwały rozwój gospodarczy i społeczny, Komisja w analizach zawartych w programach indykatywnych oraz przy wytyczaniu i projektowaniu programów współpracy rozważy wnikliwie kwestie zachowania równowagi środowiska naturalnego, finansowej i gospodarczej żywotności, trwałości, konsekwencji dla równouprawnienia płci, a także zdolności miejscowych instytucji (w tym w zakresie badań i rozwoju technologii oraz transferu technologii). Ponadto w swoich analizach Komisja rozważy wnikliwie skuteczność dotychczasowych działań wspólnotowych oraz działań wspieranych przez Państwa Członkowskie i innych donatorów. W analizach tych szczególną uwagę należy zwrócić na takie grupy docelowe, jak najbardziej potrzebujące warstwy społeczeństwa, kobiety i młodzież. Na płaszczyźnie dwustronnej program MEDA zapewni partnerom wsparcie w dziedzinie transformacji gospodarczej i wzmocnienia równowagi społeczno-gospodarczej. W przypadku odpowiednich projektów programów dwustronnych i regionalnych wymagane będą, zgodnie z prawodawstwem wspólnotowym w tej dziedzinie, formy oceny ich wpływu na środowisko naturalne. Komisja powinna zawrzeć w propozycji projektu właściwe warunki oraz zapewnić, gdy zachodzi taka potrzeba, spójność z kryteriami Bretton Woods, zgodnie z załącznikiem II do rozporządzenia w sprawie MEDA.

7. i) Gospodarki tego regionu stoją przed wspólnym wyzwaniem stworzenia możliwości zatrudnienia i poprawy poziomu życia społeczeństw w sytuacji szybkiego wzrostu demograficznego. Niezbędne przyspieszenie tempa rozwoju można osiągnąć wyłącznie poprzez zwiększenie konkurencyjności w gospodarce światowej. Wymaga to, między innymi, zwiększenia możliwości partnerów w zakresie innowacji. W miarę stopniowego wprowadzania wolnego handlu rządy muszą pozostawić miejsce na wzrost generowany przez sektor prywatny, jak również na inwestycje zagraniczne. Należyte zarządzanie makroekonomiczne musi być uzupełnianie politykami gospodarczymi i uregulowaniami sprzyjającymi wzrostowi gospodarczemu i inwestycjom. Przy planowaniu działań interwencyjnych programy indykatywne będą uwzględniać specyfikę gospodarki każdego państwa.

ii) Wzrost gospodarczy musi iść w parze z podnoszeniem poziomu spójności społecznej. Utrzymują się nierówności w dostępie do podstawowych świadczeń takich jak edukacja, ochrona zdrowia, zabezpieczenie społeczne, mieszkania i zaopatrzenie w wodę, które zmniejszają szanse życiowe znaczących grup ludności w państwach partnerskich i które oddziałują negatywnie na możliwości wzrostu w długiej perspektywie. Potrzeby te należy pilnie zaspokoić poprzez podniesienie jakości usług i usprawnienie ich świadczenia. Potrzebne są strategiczne interwencje na rzecz rozwoju zasobów ludzkich w ogóle, ponieważ stanowią one największy kapitał tego regionu na przyszłość. Istotny czynnik rozwoju społecznego tego regionu stanowi w szczególności integracja młodzieży i kobiet w miejscu pracy.

Programy dwustronne i regionalne mają się uzupełniać

8. Zostanie udzielona pomoc z wykorzystaniem środków wymienionych w rozporządzeniu w sprawie MEDA. Ponadto w wyniku toczącego się dialogu z partnerami możliwe było opracowanie następujących ogólnych wytycznych.

9. Działania podejmowane na poziomie dwustronnym i regionalnym mają uzupełniać się i/lub wspomagać się nawzajem, aby zapewnić utrzymanie politycznego i gospodarczego oddziaływania programu MEDA i umożliwić skuteczniejsze działania na rzecz osiągnięcia celów przyjętych wspólnie w Deklaracji Barcelońskiej. Opierając się na własnych doświadczeniach, Unia żywi przekonanie, że przyszły dobrobyt i stabilność jej partnerów zależą od wzmożonej współpracy gospodarczej, społecznej i politycznej między nimi. Zniesienie barier przyczyni się do uzyskania korzyści skali i zwiększenia chłonności rynku, co wesprze inwestycje, ułatwi wymianę idei i pogłębi wzajemne zrozumienie. Regionalny program indykatywny odzwierciedli postęp osiągnięty w ramach procesu barcelońskiego w podejmowaniu działań na płaszczyźnie wielostronnej dotyczących spraw stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania, określonych w uzgodnionej deklaracji, a także wzmocni działania na rzecz zdecentralizowanej współpracy. Jednakże działania regionalne nie będą podejmowane kosztem rezygnacji z finansowania działań dwustronnych. Każdy dwustronny program indykatywny zawierać będzie informacje na temat wszystkich działań finansowanych w ramach wspólnotowych programów współpracy regionalnej, które dotyczą lub będą dotyczyć tego konkretnego państwa partnerskiego.

Podejście zdecentralizowane

10. W celu bardziej skutecznego dotarcia do docelowych grup ludności i rozszerzenia uczestnictwa w programie MEDA różnych grup społeczeństwa obywatelskiego objętych zasięgiem partnerstwa euro-śródziemnomorskiego, Komisja dążyć będzie do projektowania i realizacji swych działań wspólnie z podmiotami, których działania takie bezpośrednio dotyczą i które dysponują wiedzą fachową niezbędną dla skutecznego zaprojektowania i realizacji działań interwencyjnych. Komisja zwracać będzie szczególną uwagę na staranne zarządzanie i okresowy przegląd wpływu takich programów.

Dwustronne programy indykatywne

11. W przypadku programów dwustronnych przy ustalaniu priorytetów uwzględnia się etap rozwoju gospodarki i społeczeństwa każdego państwa, jak również możliwości jego instytucji. W świetle zawartych i wykonywanych układów o stowarzyszeniu, przy projektowaniu programów indykatywnych uwzględnia się potrzeby śródziemnomorskich partnerów, ich zdolność do absorpcji środków finansowych i postęp w procesie reform strukturalnych, jak również utożsamiane z nimi priorytety, w szczególności te wynikające z prowadzonego dialogu ekonomicznego i z samych układów o stowarzyszeniu. Wiele wysiłku wkładać się będzie w promowanie programów, które mogą przyczynić się do rozwoju demokracji i poszanowania praw człowieka. Poniżej przedstawiono ogólne wskazówki określające zasadniczy kierunek dwustronnych indykatywnych programów współpracy między Wspólnotą a poszczególnymi partnerami śródziemnomorskimi w pierwszych latach programu MEDA, mieszczące się wśród aspektów i dziedzin rozwoju gospodarczego i społecznego, którym przysługuje wsparcie finansowe.

12. *W odniesieniu do regionu Maghrebu:*

— wsparcie dla Maroka będzie opierać się na dwóch głównych uzupełniających się osiach. Oś pierwsza odnosi się do poprawy równowagi społeczno-gospodarczej poprzez środki na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, zaopatrzenia w wodę i rozwoju usług socjalnych, w szczególności w obszarze edukacji i ochrony zdrowia. W tym kontekście uwzględnione zostaną również potrzeby prowincji północnych. Oś druga dotyczy wspierania transformacji gospodarczej w kontekście realizacji Układu o Stowarzyszeniu i obejmuje, w szczególności, wsparcie budżetowe na rzecz umocnienia średniookresowej strategii stabilizacji makroekonomicznej i szeroko zakrojonych reform strukturalnych, jak również działania podnoszące konkurencyjności przedsiębiorstw,

— w przypadku Tunezji wsparcie będzie koncentrować się wokół dwóch głównych uzupełniających się osi. Pierwsza, to jest wsparcie transformacji gospodarczej w kontekście realizacji Układu o Stowarzyszeniu, obejmuje szeroko następujące działania: wsparcie budżetowe reform gospodarczych, pomoc w modernizacji gospodarki (łącznie z rozbudową sektora finansowego), promowanie inwestycji wewnętrznych, program szkolenia zawodowego i modernizację infrastruktury gospodarczej. Oś druga, czyli wzmocnienie równowagi społecznej, obejmuje w szczególności działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i tworzenia miejsc pracy, w tym rozwój mikroprzedsiębiorstw,

— działania interwencyjne na rzecz Algierii będą koncentrować się na dwóch głównych uzupełniających się obszarach. Oś pierwsza to wsparcie równowagi społeczno-gospodarczej poprzez poprawę instrumentów w dziedzinie opieki społecznej w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb społecznych oraz tworzenia miejsc pracy w krótkiej perspektywie, jak również wsparcie dla sektora mieszkaniowego. Zostaną podjęte również działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Oś druga ma polegać na wspieraniu transformacji gospodarczej poprzez programy dostosowania strukturalnego, wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), program restrukturyzacji i modernizacji przemysłu, jak również rozbudowę sektora finansowego.

13. *W odniesieniu do regionu Maszreku:*

— wsparcie dla Egiptu będzie opierać się na dwóch głównych uzupełniających się osiach. Największą część środków w ramach współpracy finansowej pochłonie wzmocnienie równowagi społecznej. Współpraca ta obejmować będzie wpłatę na rzecz funduszu rozwoju społecznego przeznaczoną na poprawę funkcjonowania świadczeń, zmniejszenie biedy i tworzenie miejsc pracy, łącznie z programem reformy szkolnictwa podstawowego. Ponadto podjęte zostaną środki na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Drugą oś stanowić będzie wspieranie transformacji gospodarczej, które obejmować będzie program modernizacji przemysłu, program szkolenia zawodowego oraz pogłębianie i poszerzanie sektora finansowego,

— współpraca z Jordanią powinna obejmować głównie program dostosowania strukturalnego, który zapewni niezbędne wsparcie budżetowe w celu stabilizacji istniejącej poważnej nierównowagi makroekonomicznej oraz wspierania strukturalnych reform gospodarczych przy jednoczesnym uwzględnieniu interesów najbardziej zagrożonych grup społecznych. Istnieje również możliwość podejmowania działań innego rodzaju, takich jak tworzenie kapitału ryzyka w celu wspierania przedsiębiorczości. W sferze społecznej można podjąć działania w zakresie szkolenia zawodowego, a także ochrony środowiska naturalnego,

— w programie dla Libanu przewiduje się dalsze wsparcie dla procesu odbudowy. W dziedzinie równowagi społeczno-gospodarczej zostanie położony nacisk na wzmocnienie możliwości administracyjnych państwa, włączając władze lokalne, oraz zarządzanie w sektorze usług publicznych. Należy także podjąć działania interwencyjne w dziedzinie gospodarki wodnej i ochrony środowiska naturalnego. W dziedzinie transformacji gospodarczej przewiduje się wsparcie dla środków w zakresie odbudowy, umocnienia sektora prywatnego, kapitału ryzyka, szkolenia zawodowego i certyfikacji,

— w przypadku Syrii, w celu wsparcia stopniowej liberalizacji gospodarczej, gdzie współpraca będzie koncentrować się na doskonaleniu zarządzania, szczególnie w sektorze przedsiębiorstw użyteczności publicznej oraz usług socjalnych, w samorządach lokalnych i resortach centralnych. Będzie to służyć podwójnemu celowi: tworzeniu bardziej sprzyjającego otoczenia dla sektora prywatnego oraz poprawie warunków życia ludności. Przewiduje się również pomoc w modernizacji sektora bankowego,

— od 1993 r. Unia Europejska jest głównym partnerem finansowym dla władz palestyńskich. Głównym celem tej współpracy jest wspieranie gospodarki palestyńskiej w celu zmniejszenia jej uzależnienia od Izraela, poprzez rozwijanie jej bazy produkcyjnej i ułatwianie jej włączania się w handel regionalny i międzynarodowy. Priorytetami pomocy jest odbudowa i odtwarzanie podstawowej infrastruktury, jak również wspieranie procesu rozwoju instytucji palestyńskich i rozwoju sektora prywatnego.

14. Priorytetami w programie dla Turcji będą działania interwencyjne związane, z jednej strony, z niezbędnymi dostosowaniami gospodarczymi, a z drugiej strony ze wsparciem dla usług socjalnych i ochrony środowiska; a jego ogólnym celem będzie wspieranie ustanowienia unii celnej. W związku z tym przewiduje się podjęcie środków w celu wspierania konkurencyjności MŚP i rozwoju administracji poprzez współpracę instytucjonalną. Ponadto realizowane są projekty i programy w zakresie ochrony środowiska. Działania w sektorach społecznych skoncentrują się na potrzebach ubogiej ludności oraz na edukacji i ochronie zdrowia.

Wspieranie transformacji gospodarczej

15. Partnerskie państwa basenu Morza Śródziemnego potrzebują pomocy, by przygotować się do wolnego handlu ze Wspólnotą oraz by podnieść poziom życia ludności. Szerszym celem działań interwencyjnych Wspólnoty będzie wzrost konkurencyjności gospodarek państw partnerskich, w celu osiągnięcia przez nie trwałego wzrostu gospodarczego, w szczególności poprzez zwiększanie wywozu.

W tym celu zostanie udzielona pomoc, przede wszystkim w następujących dziedzinach:

— tworzenie sprzyjającego otoczenia poprzez wzmocnienie ram makroekonomicznych oraz rozwój ustawodawstwa i instytucji niezbędnych dla funkcjonowania konkurencyjnej gospodarki rynkowej, która tworzy niezbędną podstawę dla rozwoju gospodarczego i społecznego. W tym celu należy wspierać działania w zakresie dostosowania strukturalnego w ścisłej współpracy z instytucjami Bretton Woods, w przypadku tych partnerów, którzy są gotowi realizować niezbędne reformy,

— tworzenie właściwych ram administracyjnych i prawnych, które są stabilne, solidne i zgodne z celami partnerstwa euro-śródziemnomorskiego,

— ułatwianie handlu, w tym pomoc w dziedzinie ceł i podatków pośrednich, harmonizacja norm i przepisów weterynaryjnych i fitosanitarnych, jak również programy promocji wywozu,

— harmonizacja ustawodawstwa i norm oraz wzmocnienie instytucji w dziedzinie ochrony środowiska,

— rozwój sektora finansowego poprzez wsparcie na płaszczyźnie polityk oraz pomoc na rzecz wzmacniania banków centralnych, rozwoju banków komercyjnych oraz poszerzania i pogłębiania rynków finansowych. Szczególną uwagę zwracać się będzie na stymulowanie oszczędności i inwestycji krajowych, jak również na wspieranie inwestycji w tym regionie, w szczególności europejskich. Szczególnie ważna jest poprawa dostępu do usług finansowych, w tym prywatnym MŚP,

— poprawa wyników przedsiębiorstw, w szczególności przez modernizację MŚP, jak również poprzez zachęcanie i wspieranie tworzenia nowych MŚP, doradztwo dla przedsiębiorców, szkolenia i informację,

— współpraca gospodarcza między przedsiębiorstwami europejskimi a śródziemnomorskimi, w szczególności MŚP, na przykład poprzez tworzenie sieci powiązań, wspólnych przedsięwzięć, licencjonowanie, franchising, podwykonawstwo i wyspecjalizowane punkty obsługi,

— wspieranie prywatyzacji w celu zapewnienia faktycznego przeniesienia własności, zarządzania i kontroli do sektora prywatnego,

— współpraca w sektorach: energetyki, transportu, gospodarki wodnej i telekomunikacji w zakresie polityki, wzajemnych połączeń i współdziałania infrastruktury oraz sieci, podnoszenia jakości i obniżania kosztu dostarczania usług, współpracy przemysłowej, w tym dotyczącej stref przemysłowych oraz badań i rozwoju technologii,

— wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw służące wspieraniu przedsiębiorców oraz pomocy w integracji wszystkich grup społecznych w proces wzrostu gospodarczego,

— rozwój zasobów ludzkich poprzez poprawę zarządzania, adresowania do właściwych odbiorców oraz jakości kształcenia zawodowego i kształcenia w zakresie zarządzania,

— doskonalenie systemów innowacji partnerów poprzez poprawę możliwości rozwoju technologii i badań oraz mechanizmów transferu technologii, a także wspieranie rozwoju właściwych krajowych polityk w zakresie innowacji.

Wzmocnienie równowagi społeczno-gospodarczej

16. W celu zmniejszenia krótkofalowych kosztów transformacji gospodarczej oraz lepszego przygotowania społeczeństw na przyszłość, szczególnie ważne jest, aby procesowi temu towarzyszyły właściwe środki w dziedzinie polityki społecznej.

— Rozwój obszarów wiejskich pozostaje zasadniczą strategią zwalczania biedy i zapobiegania pogłębianiu się różnic w poziomie dobrobytu między ludnością wiejską i miejską. W partnerskich państwach śródziemnomorskich wysoki odsetek ludności pozostaje wciąż związany kulturalnie i gospodarczo z terenami wiejskimi. Zwiększony odpływ ludności do obszarów miejskich mógłby spowodować poważne konsekwencje natury społecznej, politycznej i ekologicznej. Podnoszenie wydajności w rolnictwie, podobnie jak rozwój małych przedsiębiorstw i mikroprzedsiębiorstw, może odegrać istotną rolę w podnoszeniu poziomu życia na wsi. Potrzebne są również programy adresowane do określonych grup ludności w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb, takich jak usługi zdrowotne i edukacyjne na szczeblu podstawowym, zaopatrzenie w wodę, kanalizacja, a także energia elektryczna.

— Szczególną wagę należy przykładać do zachowania równowagi środowiska naturalnego w państwach partnerskich poprzez zwiększanie możliwości działania na rzecz ochrony środowiska w zakresie oceny, zarządzania, ustawodawstwa i stosowania przepisów. W celu pokrycia kosztów poprawy stanu środowiska w zakresie projektów środowiskowych mogą zostać przyznane subsydia finansujące oprocentowanie pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

— Należy wspierać programy mające na celu poprawę warunków życia w obszarach miejskich, w tym, gdzie stosowne, rozwój sieci zabezpieczenia społecznego poprzez aktywne polityki zatrudnienia i środki przeciwdziałające biedzie. Może to przybrać formę funduszu socjalnego, który wspiera zatrudnienie najmniej uprzywilejowanych grup społecznych oraz ukierunkowane środki w zakresie ochrony zdrowia i edukacji. Pomoc może być udzielona przy definiowaniu polityki społecznej, w szczególności w dziedzinie ubezpieczeń zdrowotnych i na wypadek bezrobocia oraz systemów emerytalnych.

— Należy wspierać poprawę infrastruktury socjalnej i świadczenia usług socjalnych. Podstawowa opieka zdrowotna może być finansowana również jako część strategicznego celu zmniejszania przyrostu naturalnego. Należy także wspierać działania na rzecz zapewnienia właściwych warunków mieszkaniowych.

— Należy wspierać poprawę świadczenia usług w dziedzinie edukacji i kształcenia, w szczególności w zakresie szkolnictwa podstawowego i kształcenia zawodowego dla dziewcząt i kobiet, w szczególności na obszarach wiejskich.

— Środki wspierające wzmocnioną współpracę w dziedzinie rybołówstwa i zrównoważonej eksploatacji zasobów morskich.

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

17. Należy wspierać rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez środki wspierające prawa człowieka, demokratyzację i zasady państwa prawa. Środki takie można wspierać w drodze zdecentralizowanej współpracy. Należy stymulować współpracę w zakresie badań i rozwoju technologii oraz transferu technologii poprzez kontaktowanie ze sobą podmiotów prywatnych i publicznych. Należy wspierać działalność kulturalną, która promuje dialog i wymianę między stowarzyszeniami i sieciami kulturalnymi. W ramach tworzenia prawdziwie euroródziemnomorskiego społeczeństwa informacyjnego należy wzmacniać transródziemnomorskie działania w zakresie informacji i łączności. Należy zachęcać partnerów społecznych i organizacje pozarządowe do odgrywania aktywnej roli w tej dziedzinie.

Wytyczne dotyczące regionalnego programu indykatywnego

18. Współpraca regionalna będzie uzupełniać współpracę dwustronną i obejmować trzy główne obszary partnerstwa euro-śródziemnomorskiego. Poniżej przedstawiono wskazówki określające zasadniczy kierunek aktualnych regionalnych programów indykatywnych między Wspólnotą a partnerami śródziemnomorskimi, mieszczące się wśród aspektów i dziedzin rozwoju gospodarczego i społecznego, którym przysługuje wsparcie finansowe wymienione w Deklaracji Barcelońskiej i załączniku II do rozporządzenia w sprawie MEDA. Dokonane postępy będą należycie uwzględnianie na spotkaniach organizowanych w ramach kontynuacji procesu zapoczątkowanego na konferencji ministerialnej w Barcelonie. Celem ogólnym będzie wspieranie wzajemnego zrozumienia między partnerami poprzez pogłębioną wiedzę z zakresu politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturowych problemów regionu, co ułatwi wymianę najlepszych praktyk i transfer know-how oraz wspieranie wspólnych przedsięwzięć stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania. Ponadto Unia Europejska będzie nadal wspierać proces pokojowy na Bliskim Wschodzie.

19. W dziedzinie polityki, podobnie jak w przypadku programów dwustronnych, poprzez środki objęte zakresem rozporządzenia w sprawie MEDA można wspierać:

— rozwój demokracji i poszanowanie praw człowieka,

— podnoszenie przejrzystości i skuteczności instytucji państwowych,

— budowę zaufania w celu umocnienia stabilności w regionie.

20. W dziedzinach gospodarki i finansów przewiduje się pomoc w przygotowaniach ustanowienia strefy wolnego handlu poprzez wspieranie konkurencyjności i ułatwianie transformacji gospodarczej, w szczególności w dziedzinie przepisów celnych, reguł pochodzenia, statystyki, norm i przepisów weterynaryjnych i fitosanitarnych, jak również bankowości i rynków papierów wartościowych.

Zostaną podjęte właściwe środki w dziedzinie transportu, energii (gdzie instrumentem koordynacyjnym będzie Euro-Śródziemnomorskie Forum Energetyczne), telekomunikacji i technologii informacyjnych, współpracy regionalnej, turystyki, ochrony środowiska, nauki i technologii, gospodarki wodnej i rybołówstwa. Wspierane będzie również tworzenie sieci powiązań między centrami badawczo-rozwojowymi a podmiotami gospodarczymi w celu ułatwienia transferu know-how, tworzenia wspólnych przedsięwzięć i możliwości rozwoju działalności gospodarczej.

21. W dziedzinie spraw społecznych i kultury realizowane będą zdecentralizowane programy wymiany między społeczeństwami obywatelskimi Unii Europejskiej i partnerów śródziemnomorskich w dziedzinach nauki, mediów, samorządności lokalnej, technologii oraz w innych dziedzinach stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania.

Podejmowane będą kolejne środki, przewidziane w ramach partnerstwa eurośródziemnomorskiego, takie jak dialog, projekty stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania lub tworzenie sieci powiązań, w celu wspierania samorządności lokalnej, dialogu kulturowego, mediów, wymiany młodzieży, programów wymiany w społeczeństwie obywatelskim. Dzięki nowoczesnych technologiom informacyjnym wsparte zostaną badania i rozwój technologii, transfer technologii, działania w zakresie informacji i łączności.

Ostatecznie, może zostać przyznana pomoc techniczna w celu zwalczania handlu narkotykami, terroryzmu i przestępczości międzynarodowej. Środki mogą dotyczyć wymiany informacji i doświadczeń, zgodności danych i wzmocnienia systemów prawnych.

Przegląd okresowy i ocena ex-post

22. Komisja przykłada najwyższą wagę do starannego zarządzania dwustronnymi i regionalnymi programami indykatywnymi oraz poszczególnymi projektami i programami finansowanymi za ich pośrednictwem. Podlegają one okresowemu przeglądowi oraz ocenie ex-post. Analizy takie będą zawierać ocenę zakresu, w jakim zostały zrealizowane szczególne cele, ekonomiczna żywotność i efektywność pod względem kosztów różnych działań, jak również ich wkład w całokształt partnerstwa eurośródziemnomorskiego. Szczególną uwagę zwracać się będzie również na to, w jaki sposób programy i projekty indykatywne odpowiadają kluczowym zagadnieniom określonym w niniejszych wytycznych. Wyniki tych analiz zostaną udostępnione Państwom Członkowskim.